

Factsheet Duitsland Hessen

Februari 2022

FACTSHEET - HESSEN

ALGEMEEN	2
POLITIEK EN JUSTITIE	
Politiek	3
FINANCIËN EN ECONOMIE	
Financiën	4
Economie	4
ECONOMISCHE BETREKKINGEN MET NEDERLAND	
Handel en investeringen	8
NEDERLANDS ECONOMISCH NETWERK IN DUITSLAND	
Hoe kunnen wij uw bedrijf ondersteunen?	10
Wat kunnen NBSO's voor u betekenen?	10

Dit bericht wordt gepubliceerd door:
NBSO Frankfurt – Februari 2022

Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend. Het NBSO Frankfurt am Main aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten in deze publicatie

ALGEMEEN

Met ongeveer 6,3 miljoen inwoners staat Hessen op de 5e plaats qua grootte in de Bondsrepubliek Duitsland. Als men de oppervlakte van de 16 Duitse deelstaten vergelijkt, staat Hessen in het midden met ongeveer 21.116 km². Frankfurt am Main is de grootste stad van Hessen, Wiesbaden is de hoofdstad van de deelstaat.

Het aandeel van de beroepsbevolking was met 65% in 2020 relatief hoog. Ook het aandeel van de buitenlandse bevolking lag in 2020 vrij hoog, namelijk rond de 16,9% en werd alleen door de deelstaten Berlijn, Bremen en Hamburg overtroffen. Wat de huisvestingssituatie betreft, waren er in Hessen in 2019 ongeveer 487 woningen per 1 000 inwoners. Daarmee ligt Hessen onder het Duitse gemiddelde van 511 woningen per 1.000 inwoners. De gemiddelde beschikbare woonruimte per inwoner lag in de lijn van het gemiddelde van alle federale staten.

Land	Hessen	Duitsland	Nederland
	21.116 km ² (5,91 % van Duitsland)	357.022 km ²	41.543 km ²
Inwoners (2021)	6,3 miljoen (7,5% van Duitsland)	83,2 miljoen	17,6 miljoen
	Met 8085 Nederlanders staat Hessen t.o.v. andere 15 deelstaten op plaats 3 (2020)		
BBP (2020)	€ 281 miljard (8,4% van Duitsland)	€ 3.333 miljard	€ 799 miljard
Beroepsbevolking (2021)	3,5 miljoen (7,7 % van Duitsland)	45,3 miljoen	9,3 miljoen
Werkloosheid (Dec 2021)	4,6 %	5,1 %	3,8 %

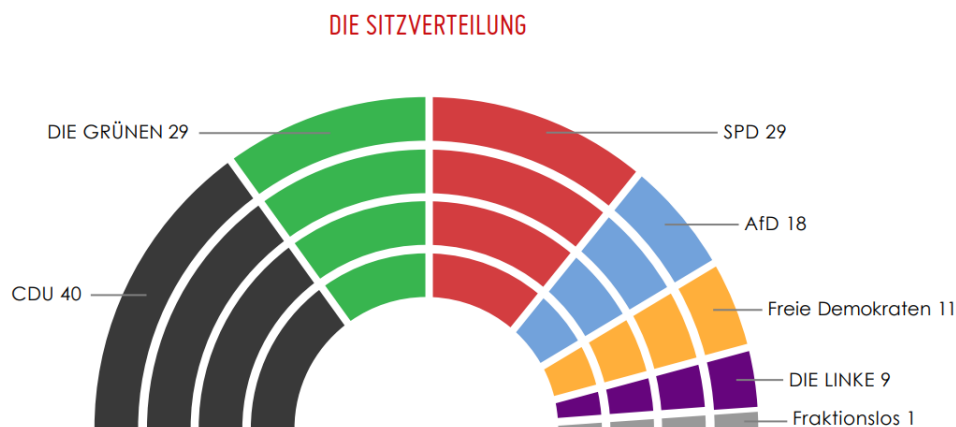
Bronnen: Destatis & Statista

POLITIEK EN JUSTITIE

De laatste deelstaatverkiezingen in Hessen vonden plaats op 28 oktober 2018. De CDU was de sterkste partij met 27% van de stemmen. De Groenen en de SPD kregen elk 19,8% van de stemmen. De AfD kreeg 13,1% van de stemmen, de FDP 7,5% en de Linkse Partij 6,3%. Wat criminaliteit betreft, staat de staat op een vrij laag niveau: het aantal delicten per 100.000 inwoners bedroeg in 2020 5.446, wat relatief laag is. Het ophelderingspercentage bedroeg in 2020 65,5% en is daarmee na Beieren en Rijnland-Palts het op twee na hoogste wanneer de deelstaten met elkaar vergeleken worden.

Politiek

De grootste partijen in Hessen zijn op dit moment CDU, SPD en Bündnis '90/Die Grünen.¹

Ergebnis der Landtagswahl 2018

● CDU 27 % ● DIE GRÜNEN 19,8% ● SPD 19,8% ● AfD 13,1% ● Freie Demokraten 7,5% ● DIE LINKE 6,3%

Volker Bouffier (CDU) is sinds 2010 Ministerpresident van Hessen

Het **kabinet Bouffier III** regeert sinds januari 2019 met de volgende ministers:

- **Axel Wintermeyer (CDU)** , Minister van Staat, Hoofd van de Staatskanzlei
- **Tarek Al-Wazir (Grünen)** , Plv. Minister-president, Minister van Economie, Energie, Verkeer en regionale ontwikkeling
- **Michael Boddenberg (CDU)** , Minister van Financiën
- **Prof. Dr. Ralph Alexander Lorz (CDU)** , Minister van Cultuur en Onderwijs
- **Peter Beuth (CDU)** , Minister van Binnenlandse Zaken en Sport
- **Priska Hinz (Grünen)** , Minister van Milieu, Klimaatbescherming, Landbouw en Consumentenbescherming
- **Angela Dorn (Grünen)** , Minister van Wetenschap en Kunst
- **Kai Klose (Grünen)** , Minister van Sociale Zaken en Integratie
- **Lucia Puttrich (CDU)** , Minister voor Federale en Europese zaken, gemachtigde van Hessen bij de bond in Berlin
- **Eva Kühne-Hörmann (CDU)** , Minister van Justitie
- **Prof. Dr. Kristina Sinemus** , Minister van Digitale Strategie

¹ <https://hessischer-landtag.de/content/allgemeine-informationen>

FINANCIËN EN ECONOMIE

Gemeten naar de economische output bevindt Hessen zich in Duitsland relatief ver bovenaan, met een bruto binnenlands product van ongeveer 281 miljard Euro in 2020. Het bbp per werknemer bedroeg in 2020 ongeveer 80.600 Euro, de op één na hoogste waarde na Hamburg. Het werkloosheidscijfer van 5,4 % in 2020 lag onder het nationale gemiddelde van 5,9% in totaal. Wat de schuldenlast betreft, staat Hessen op de vijfde plaats na de deelstaten Noordrijn-Westfalen, Nedersaksen, Berlijn en Baden-Württemberg met ongeveer 45,3 miljard Euro per 31 maart 2020. Met een bijdrage van ongeveer 2,5 miljard Euro was Hessen een van de vijf donorstaten in de fiscale egalisatieregeling voor de deelstaten in 2020. Andere betalende deelstaten zijn Beieren, Baden-Württemberg, Noordrijn-Westfalen en Hamburg.

Financiën

Hessen gaat steeds meer naar een normale situatie terug na de 2 Corona crisisjaren. Het Motto van het begrotingsplan van Hessen voor 2022 is "Auf dem Weg zur Normalität" - Op weg naar Normaliteit.²

Het plan is om de schuld te laten zinken van 700 miljoen Euro naar 120 miljoen Euro in 2022. Ook is het doel om het bedrag, dat nodig is geweest om de Corona epidemie het hoofd te kunnen bieden, in 2022 te laten slinken. Uiterlijk in 2024 zou de staatsbegroting weer zwarte cijfers moeten laten zien, zonder dat er middelen nodig zijn uit het speciale fonds en een begroting zonder nieuwe schulden. Als enige deelstaat in Duitsland is Hessen al in 2021 begonnen met het terugbetalen van de Corona schulden. In 2022 wil Hessen 200 miljoen Euro aan Corona schuld terugbetalen.

De financiële focus in Hessen ligt op interne veiligheid, op onderwijs en onderzoek, digitalisering en klimaatbescherming.

Hessen heeft voor 2022 voor interne veiligheid 2,9 miljard Euro begroot. Onderwijs en onderzoek krijgt in 2022 een investering van 7,8 miljard Euro. Ook wordt er in Digitalisering geïnvesteerd met 300 miljoen Euro, klimaatbescherming krijgt een investeringsinjectie van 400 miljoen Euro.³

Economie

Verschillende sectoren in Hessen hebben tijdens het coronajaar een verandering gezien qua omzet. In totaliteit is de industrie in Hessen 6% gedaald in 2020 in vergelijking met het jaar ervoor. Met name aan het einde van 2020 ging het weer beter met de grote industrie in Hessen, bijna alle sectoren konden in December 2020 weer een positieve omzetontwikkeling laten zien. Met name de farmaceutische en de metaalindustrie hebben eind 2020 grote omzettoenames laten zien⁴.

De stijgende lijn heeft zich, ondanks het feit dat Corona er nog steeds is, in 2021 doorgezet. In Hessen is in het eerste halfjaar van 2021 het bruto binnenlands product met 2,8 % gegroeid⁵.

Hessen kent verschillende sectoren, de belangrijkste worden hier kort beschreven⁶.

² Haushaltsentwurf 2022 und Finanzplanung des Landes bis 2025 | finanzen. hessen.de

³ Zwangsläufige Veränderungen gegenüber Soll 2009 (hessen.de)

⁴ Hessische Industrie mit Umsatz-Minus im Corona-Jahr 2020 | Statistik.Hessen

⁵ Hessische Wirtschaft wächst im ersten Halbjahr um 2,8 Prozent | Statistik.Hessen

⁶ Die Industrie in Hessen | wirtschaft. hessen.de

→ [Chemie / Farmaceutische Industrie⁷](#)

In 2020 waren 63.330 mensen werkzaam in de chemische en farmaceutische industrie in Hessen – 4,4 % meer dan in 2019. Bijna twee derde (40.251 medewerkers) werkte in de productie van chemische producten, 23.079 mensen in de farmaceutische sector. Deze industrie is met 15,9% van alle werknemers in de Hessische industrie de grootste industriële werkgever in Hessen.

In Hessen zijn er tal van belangrijke bedrijven in deze sector. Voorbeelden zijn Abbott, B. Braun Melsungen, BioNTech, Celanese, Clariant, CSL Behring, DAW, Evonik, Fresenius, GSK Vaccins, Merck, Procter & Gamble, Rohm en Sanofi. De belangrijkste locatie voor deze sector in Hessen is Frankfurt.

De chemische en farmaceutische industrie is verreweg de industrie met de hoogste omzet in Hessen – in 2020 behaalde ze een omzet van 28,1 miljard Euro. In tegenstelling tot veel andere sectoren, die in het crisisjaar 2020 een omzetsdaling moesten accepteren, bleef in deze sector de omzet gelijk.

Het belang van de farmaceutische sector in Hessen is groot: terwijl op federaal niveau slechts ongeveer een kwart van de omzet van de industrie wordt gegenereerd met farmaceutische producten, is dit in Hessen meer dan 40%.

→ [Automobielenindustrie⁸](#)

De automobielenindustrie telde in 2020 47.988 medewerkers in Hessen (-6,9% t.o.v. 2019).

Naast de drie grote autofabrikanten Daimler, Opel en Volkswagen zijn ook tal van leveranciers en technische dienstverleners actief. Bekende namen zijn onder andere Bosch, Continental, EDAG Engineering, Federal-Mogul / Tenneco, Fritz Winter, GKN Drive line, Goodyear Dunlop, Magna en Pirelli. De twee belangrijkste locaties in Hessen zijn Rüsselsheim en de regio Kassel.

De Hessische automobielenindustrie had een omzet van 16,4 miljard Euro, ofwel 14,2 % van de omzet van de Hessische Industrie. In het crisisjaar 2020 genereerde de automobielenindustrie aanzienlijk minder omzet dan in 2019 (EUR 21,4 miljard).

→ [Elektrotechniek⁹](#)

In 2020 waren 49.249 werknemers werkzaam in de Hessische elektrotechniek, 1.278 mensen minder dan in 2019.

Hessen is de thuisbasis van tal van belangrijke bedrijven in deze industrie, zoals Continental, Dentsply Sirona, Jumo, Rittal, SAMSON, Schunk, Siemens, SMA Solar Technology en TE Connectivity. De gemeente Lahn-Dill-Kreis heeft verreweg de meeste bedrijven in de elektrische industrie in Hessen.

De omzet in de elektronica-industrie liep op in het crisisjaar 2020 tot EUR 10,2 miljard, een daling van 8,4% in vergelijking met 2019.

De vervaardiging van gegevensverwerkende apparaten, elektronische en optische producten (met focus op meet-, regel-, navigatie- en soortgelijke instrumenten en apparaten) en de fabricage van elektrische apparatuur zijn elk goed voor ongeveer de helft van de omzet.

→ [Machinebouwsector¹⁰](#)

In 2020 had de Hessische machinebouwsector 45.951 mensen in dienst. Dit komt overeen met 11,5% van de werknemers in de Hessische industrie. Ten opzichte van 2019 is het aantal medewerkers met 2,5% gedaald.

Hessen kent tal van belangrijke machinebouwbedrijven. Voorbeelden hiervan zijn ABB, Bosch, Federal-Mogul, de Karl Mayer Textielmachinefabriek, Manroland Sheetfed, de Rothenberger Groep en Viessmann. Een bijzonder groot aantal bedrijven in deze sector, die sterk gestructureerd is als middelgrote bedrijven, is gevestigd in de gemeente Lahn-Dill.

De Hessische machinebouwsector realiseerde in 2020 een omzet van 9,3 miljard Euro. De industrie moest een pandemie-gerelateerde omzetsdaling accepteren van 10,6 % in vergelijking met 2019.

Het grootste deel van de omzet wordt gegenereerd met de productie van niet-industrie specifieke machines, zoals het brede spectrum van pompen, tandwielen, liften tot ovens en branders tot koeltechniek.

⁷ https://redaktion.hessen-agentur.de/publication/2021/3511_Chemie_Pharma_1035.pdf

⁸ https://redaktion.hessen-agentur.de/publication/2021/3510_Automobil_1034.pdf

⁹ https://redaktion.hessen-agentur.de/publication/2021/3512_Elektro_1036.pdf

¹⁰ https://redaktion.hessen-agentur.de/publication/2021/3516_Maschinenbau_1040.pdf

→ [Metaalsector¹¹](#)

In 2020 had de Hessische metaalindustrie in totaal 47.486 mensen in dienst, 6,2% minder dan in het voorgaande jaar. 11,9% van alle werknemers in de industrie in Hessen vindt een baan in de metaalindustrie.

Belangrijke bedrijven in de metaalindustrie in Hessen zijn onder meer: Bosch Thermotechnik, Buderus Edelstahl, Fritz Winter, Heraeus, Robert Bosch Lollar Guss, Umicore, Vacuum Schmelze en Viessmann. De regionale focus van de industrie ligt in Midden-Hessen.

De Hessische metaalindustrie genereerde in 2020 een omzet van 19,6 miljard Euro, wat betekent dat de omzet zelfs in tijden van de pandemie heeft kunnen stijgen (+8,8 %). Twee derde van de omzet was goed voor de metaalproductie, een derde van de omzet was metaalbewerking (met een focus op niet-ijzermetalen).

→ [Rubber en kunststofindustrie¹²](#)

Het aantal werknemers in de Hessische rubber- en kunststofindustrie in 2020 was 33.344 mensen ten opzichte van 35.615 in 2019. Dit komt overeen met een aandeel van alle werknemers in de Hessische industrie van 8,4%.

Er zijn tal van bekende bedrijven in de rubber- en rubberindustrie in Hessen vertegenwoordigd in de kunststofindustrie. Prominente voorbeelden zijn Brita, Continental, Elkamet, Freudenberg, Goodyear Dunlop Tyres, Hübner, Kalle, Koziol, Pirelli en Veritas. Regionaal gezien heeft het district Main-Kinzig zowel de meeste bedrijven als het hoogste aantal werknemers.

In het Corona-jaar 2020 realiseerde de sector een omzet van 6,3 miljard EUR – 11,2% minder dan in 2019. Rubberproducten en plastic goederen zijn elk goed voor ongeveer de helft van de totale omzet. Dit is een bijzonder kenmerk van Hessen, want op federaal niveau is het rubbersegment goed voor slechts ongeveer een vijfde daarvan verkoop. De reden hiervoor is de bandenindustrie, die in Hessen prominent vertegenwoordigd is.

→ [Lucht- en Ruimtevaartindustrie¹³](#)

Talrijke bedrijven en bedrijven in Hessen zijn voornamelijk actief in de lucht- en ruimtevaartindustrie en leveren producten of diensten aan de industrie.

Bedrijven zijn bijvoorbeeld Alexander Schleicher zweefvliegtuigbouw, Diehl Aerospace, Harmonic Drive, Honeywell, Jeppesen, Nord Micro, Parker Hannifin, Rolls-Royce Duitsland, Safran Cabin, Smiths Detection, Telespazio en ZF Luftfahrttechnik.

Deze industrie heeft een zeer uitgebreid aanbod, variërend van de ontwikkeling en fabricage van verschillende industriële producten (motorcomponenten, boordapparatuur, vliegtuiginterieurs, luchthavenuitrusting, meet- en navigatietechnologie, enz.) tot bedrijf gerelateerde diensten (bijv. software en engineering services) tot onderhoud en repareren.

De lucht- en ruimtevaartindustrie is – vergeleken met bijvoorbeeld de auto-industrie – een kleine sector qua omzet en medewerkers.

→ [Financiële Dienstverlening & FinTech\(Finance Technologie\)¹⁴](#)

Hessen staat bekend om haar grote variëteit aan financiële dienstverlening. Frankfurt is het financiële centrum van Duitsland. De Deutsche Bundesbank en de Duitse Beurs zijn er gevestigd, evenals de hoofdkantoren van veel banken waaronder de Europese Centrale Bank. Sinds de Brexit heeft Frankfurt zijn positie als financieel centrum verder versterkt. Er zijn met name meer banken naar Frankfurt verhuisd. Dit komt met name doordat financiële instellingen, die willen handelen in de Europese Unie, een banklicentie nodig hebben in een EU-lidstaat.

Steeds meer mensen in Duitsland zijn online-banking gaan gebruiken over de afgelopen 20 jaar. Steeds vaker bieden FinTech-bedrijven moderne technologie voor het verlenen van financiële diensten aan. Hessen heeft zich dan ook ten doel gesteld om o.a. deze innovatie om "Frankfurt als financieel centrum" te behouden te ondersteunen. De afgelopen jaren is dit innovatie ecosysteem met verschillende projecten versterkt. Voor zowel FinTechs als Startups bestaat sinds 2016 het Techkwartier in Frankfurt. In 2018 is er een masterplan opgesteld voor de Startup Region Frankfurt & Rhein Main met als doel deze regio uiterlijk 2022 uit te laten groeien tot een internationaal erkende Tech-regio en uit te breiden tot de leidende FinTech hub in continentaal Europa. Kunstmatige intelligentie wordt hierbij ook betrokken, om op die manier de financiële sector mogelijkheden te bieden om overkoepelend beter samen te werken.

¹¹ https://redaktion.hessen-agentur.de/publication/2021/3517_Metall_1041.pdf

¹² Microsoft Word - GummiKunststoff_HMWEVW_Vw_aktuell (hessen-agentur.de)

¹³ Microsoft Word - LuftRaumfahrt_HMWEVW_Vw_aktuell (hessen-agentur.de)

¹⁴ Statistiken zu Fintech | Statista

→ [Informatie-en Communicatietechnologie \(ICT\)](#) ¹⁵

ICT is een grote sector in Duitsland met een omzet van 178 miljard Euro in 2021. Daardoor is ICT ook in Hessen een belangrijke sector. Alle drie de segmenten, telecommunicatieapparatuur, data verwerkende apparatuur en software en consumentenelektronica, zullen de komende jaren blijven toenemen. De prognose is dat ICT bij de detailhandel in 2025 bij deze drie segmenten gezamenlijk is gegroeid tot 43,8 miljard¹⁶. Daarentegen zullen de segmenten telecommunicatieapparatuur, data verwerkende apparatuur en software bij de groothandel stabiliseren¹⁷.

In termen van verkoop zijn de grootste IT-servicebedrijven in Duitsland T-Systems, Atos en IBM. In Hessen waren in 2019 438 ICT-groothandel bedrijven. Daarmee staat Hessen op de vierde plaats van alle deelstaten in Duitsland ¹⁸.

In 2020 zijn de cijfers in deze sector op Duitsland totaal niveau drastisch gedaald, zowel op het gebied van import als export¹⁹ ²⁰, na jarenlange jaarlijkse toenames. De ICT-export is gedaald van 39,5 naar 30 miljard Euro aan waarde, de ICT-import is van 43,1 naar 36,6 miljard Euro gedaald.

Grootste werkgevers in Hessen- top 10 – (aantal medewerkers)²¹

Rang	Bedrijf	Aantal Mdw.	Sector	Hoofdkantoor
1	Fraport AG	80.000	Verkeer	Frankfurt
2	Deutsche Lufthansa AG	73.000	Verkeer	Frankfurt
3	Commerzbank AG	53.000	Banking	Frankfurt
4	Deutsche Bank AG	40.000	Banking	Frankfurt
5	Deutsche Bahn Netz AG	46.000	Verkeer	Frankfurt
6	Stadtverwaltung Frankfurt	13.000	Overheid	Frankfurt
7	Sanofi-Aventis Deutschland GmbH	7.300	Farmacie	Frankfurt
8	Merck KGaA	6.000	Chemie/Farmacie	Darmstadt
9	BNP Paribas S.A.	5.000	Banking	Frankfurt
10	Abbot Laboratories	3.000	Farmacie	Wiesbaden

Belangrijkste 5 bedrijven in Hessen (naar omzet in 2020)²²:

1. Fresenius SE & Co. KGaA, Bad Homburg: 36,3 Mrd. Euro omzet
2. Heraeus Holding GmbH, Hanau: 31,5 Mrd. Euro omzet
3. R+V Versicherung AG, Wiesbaden: 19 Mrd. Euro Brutopremie
4. Merck KGaA, Darmstadt: 17,5 Mrd. Euro omzet
5. Opel Automobile GmbH, Rüsselsheim: 12,9 Mrd. Euro omzet

Belangrijkste 5 MKB bedrijven in Hessen (naar omzet):²³

1. Kion Group AG, Frankfurt, €7,6 Mrd. omzet (2017)
2. Ineos Styrolution Holding GmbH, Frankfurt, €5,4 Mrd. omzet (2018)
3. Viessmann Werke GmbH & Co. KG, Allendorf (Eder), €2,4 Mrd. omzet (2017)
4. Rittal GmbH & Co. KG, Herborn, €2,2 Mrd. omzet (2017)
5. Software AG, Darmstadt, €0,9 Mrd. omzet (2017)

¹⁵ Statistiken zur ITK-Branche Deutschland | Statista

¹⁶ Prognose: Umsatz der Branche Einzelhandel mit Geräten der IKT in Deutschland von 2012 bis 2019 und Prognose bis zum Jahr 2025 (in Milliarden Euro) | Statista

¹⁷ Prognose: Umsatz der Branche Großhandel mit Geräten der IKT in Deutschland von 2012 bis 2019 und Prognose bis zum Jahr 2025 (in Milliarden Euro) | Statista

¹⁸ ITK-Großhandel: Unternehmen nach Bundesländer bis 2019 | Statista

¹⁹ ITK-Dienstleistungen - Export aus Deutschland bis 2020 | Statista

²⁰ ITK-Dienstleistungen - Import Deutschland bis 2020 | Statista

²¹ Die 10 größten Unternehmen in Hessen - Januar 2022 | zutun.de

²² Liste der 400 größten Unternehmen in Hessen inkl. Umsatz (listenchampion.de)

²³ Die 5 Größten Mittelständler in Hessen (2019) : Liste der Top-Unternehmen (listenchampion.de)

ECONOMISCHE BETREKKINGEN MET NEDERLAND

Handel en investeringen²⁴

Nederland is de belangrijkste Europese handelspartner voor Duitsland. Het totale handelsvolume tussen de twee landen bedroeg in 2020 171,6 miljard Euro. Daarmee staat Nederland op de tweede plaats na China²⁵.

De totale goederenexport van Duitsland naar Nederland bedroeg in 2020 84,6 miljard Euro. Nederland komt daarmee op de vierde plaats, na USA, China en Frankrijk.

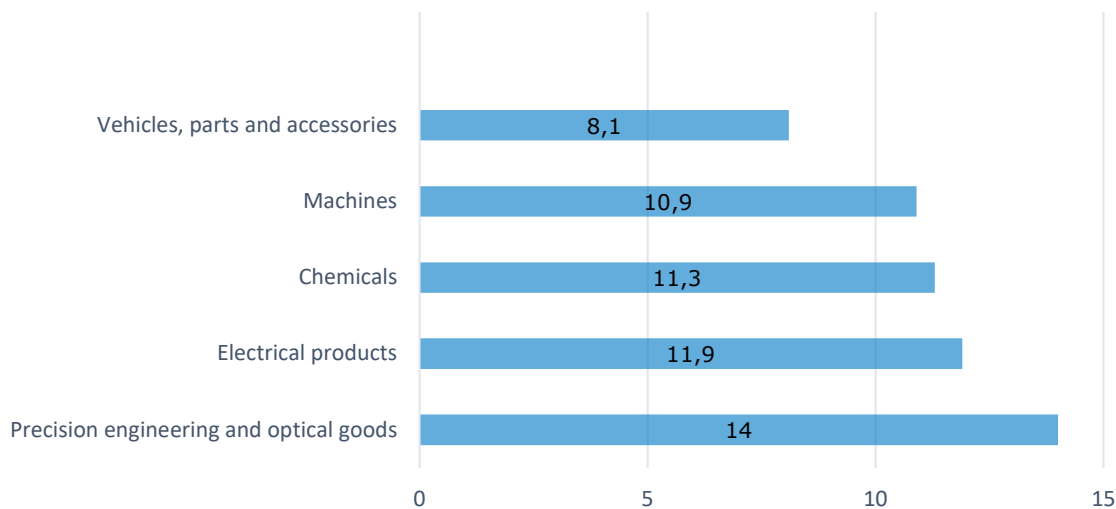
Hessen heeft in totaliteit 61,3 miljoen Euro geëxporteerd in datzelfde jaar. Daarvan ging 2,8 miljard Euro van Hessen naar Nederland, dit is 4,6% van het totaal. Daarmee kwam Nederland voor Hessen op de 8e plaats als meest waardevol export land. USA en China zijn zowel voor Nederland als voor Hessen de belangrijkste export landen²⁶.

Tussen 2010 en 2020 heeft het exportvolume tussen Hessen en Nederland sterk afgenomen. Dit is met name gekomen door één productgroep, namelijk elektronische onderdelen. Deze onderdelen worden momenteel meer naar de USA, Polen en China geëxporteerd.

De goederen die het meest geëxporteerd werden uit Duitsland in 2020 waren – Top 5:²⁷

1. Motorvoertuigen en motorvoertuigenonderdelen
2. Machines
3. Chemicaliën
4. Gegevensverwerkende apparatuur
5. Farmaceutische en soortgelijke producten

Belangrijkste goederen die van Hessen naar Nederland worden geëxporteerd in 2020 (gemeten naar aandeel in exportwaarde in %) ²⁸:

Bron: Hessische Bureau voor de Statistiek; Hessen Agentur

De totale import van Nederland uit Duitsland bedroeg in 2020 87 miljard Euro.

Hessen heeft in dat jaar 5 miljard Euro aan goederen uit Nederland geïmporteerd, dit is 4,9% van het totaal.

²⁴ Deutsche Exporte in die Niederlande bis 2020 | Statista

²⁵ Wichtigste Handelspartner Deutschlands nach Gesamtvolumen des Außenhandels 2020 | Statista

²⁶ Microsoft Word - Niederlande_aktuell_2021_09_EN_Abb_engl_aktuell (hessen-agentur.de)

²⁷ Exportgüter Deutschlands 2020 | Statista

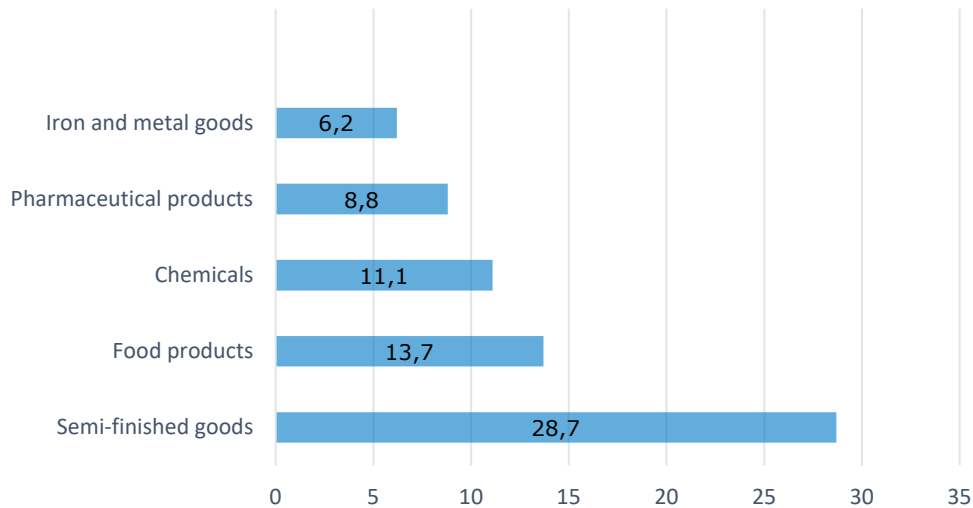
²⁸ Hessian Statistical office; calculated and presented by the Hessen Agentur

De goederen die het meest geïmporteerd zijn naar Duitsland in 2020 zijn – Top 5:

1. Gegevensverwerkende apparatuur
2. Motorvoertuigen en motorvoertuigenonderdelen
3. Chemicaliën
4. Machines
5. Electricische apparatuur

Belangrijkste door Hessen uit Nederland ingevoerde goederen in 2020 (gemeten naar aandeel in de waarde van de invoer in %) ²⁹:

Bron: Hessische Bureau voor de Statistiek; Hessen Agentur

Hessen staat binnen Duitsland op de vijfde resp. vierde plaats t.a.v. de waarde van de export en import³⁰. De deelstaten Noordrijn-Westfalen, Baden-Württemberg, Beieren en Nedersaksen hebben grotere aandelen van handel met Nederland. Dit komt onder andere door de nabijheid, de goede verbindingen en grotere economie en dus afzetmarkt.

In 2017 hebben 85 duizend Nederlandse bedrijven goederen en/of diensten naar Duitsland geëxporteerd.³¹ Er zijn 35 duizend structurele goederenexporteurs en 19 duizend structurele dienstenexporteurs.

De goede relatie tussen Hessen en Nederland komt ook tot uiting in het soort en aantal Nederlandse bedrijven, dat zich in Hessen gevestigd heeft. Zo hebben ING Group, ABN-AMRO en Rabobank kantoren in Frankfurt en/of Hessen. Een andere prominente dienstverlener in de regio is Randstad N.V., een van de grootste recruitment bureaus van Duitsland en in de hele wereld. Het Duitse hoofdkantoor van Arcadis N.V. is gevestigd in Darmstadt en ook de Koninklijke BAM Group heeft een kantoor in Frankfurt. Ook zijn er veel Nederlandse industriële bedrijven in Hessen gevestigd, waaronder LyondellBasell.

²⁹ Hessian Statistical office; calculated and presented by the Hessen Agentur

³⁰ Wert der Importe nach Deutschland nach Bundesländern 2020 | Statista, Wert der Exporte aus Deutschland nach Bundesländern 2020 | Statista

³¹ Internationaliseringsmonitor 2020, eerste kwartaal (cbs.nl)

NEDERLANDS ECONOMISCH NETWERK IN DUITSLAND

Duitsland is voor Nederland de belangrijkste handelspartner, zowel wat export als import betreft. Daarom heeft de overheid een uitgebreid netwerk in Duitsland om de Nederlandse economische belangen te behartigen en het Nederlandse bedrijfsleven te ondersteunen. Het Economisch Netwerk in Duitsland bestaat uit de ambassade in Berlijn, de consulaten- generaal in Düsseldorf en München en de Netherlands Business Support Offices in Frankfurt am Main, Hamburg en Stuttgart.

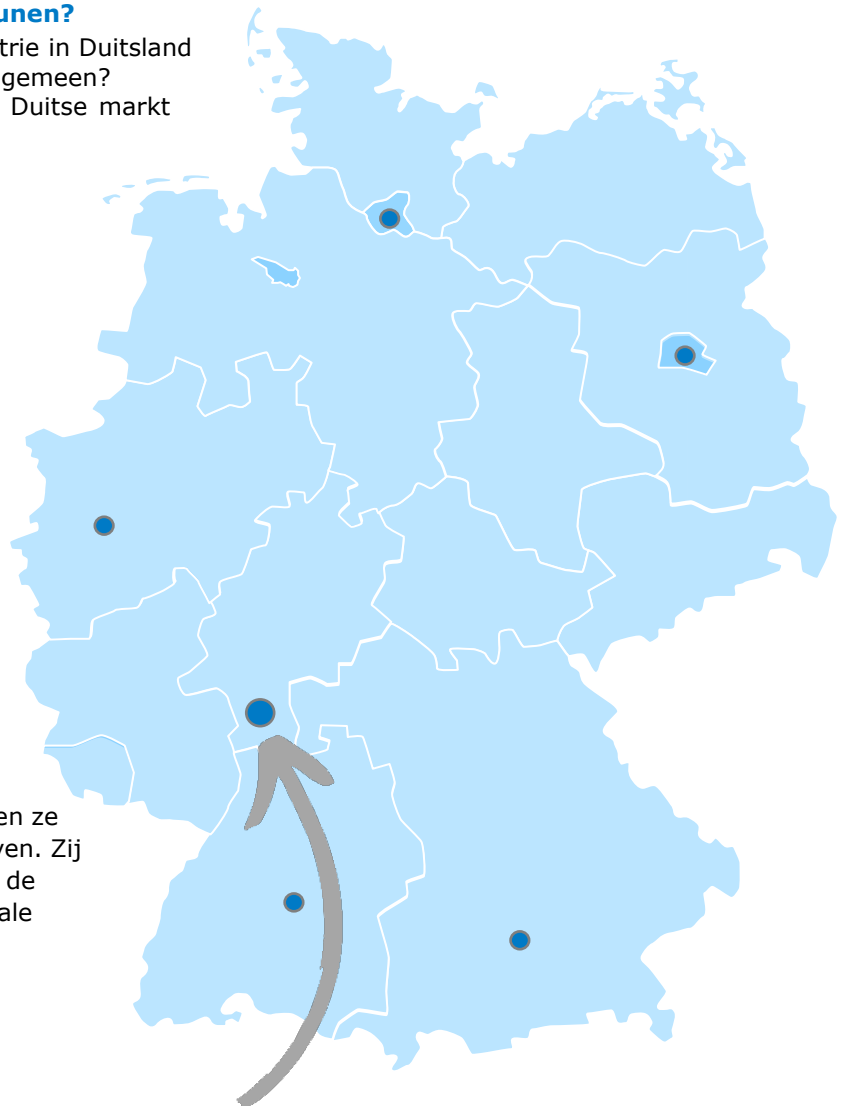
Hoe kunnen wij uw bedrijf ondersteunen?

Heeft u vragen over de chemische industrie in Duitsland of over zaken doen in Duitsland in het algemeen?
Bent u op zoek naar een partner op de Duitse markt of wilt u een vestiging in Duitsland openen?
Neem gewoon contact met ons op!

Wat kunnen NBSO's voor u betekenen?

Een NBSO helpt u op verschillende manieren. Denk aan het vinden van vertegenwoordigers, samenwerkingspartners, marktinformatie en informatie over lokale wet- en regelgeving. Een NBSO wijst u de weg naar beurzen, relevante instellingen en bedrijven in uw sector.

NBSO's hebben een uitgebreid netwerk. Naast contacten met lokale overheden en brancheorganisaties hebben ze ook connecties met het lokale bedrijfsleven. Zij weten wat er speelt in de regio, spreken de taal en kunnen u informeren over de lokale cultuur.

Dit rapport is gepubliceerd door:

Netherlands Business Support Office Frankfurt (NBSO)

Friedrich-Ebert-Anlage 36 | 60325 Frankfurt am Main, Duitsland
E: nbso-fra@minbuza.nl | T: +49 69 244 333 144 | W: www.nbso.nl